

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE İSRAİL
DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN
KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 3.3.1998 Sayı: 23275)

Kanun No
4343

Kabul Tarihi
26.2.1998

MADDE 1. – 14 Mart 1996 tarihinde Kudüs’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE İSRAİL DEVLETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA
İLİŞKİN ANLAŞMA**

Bundan böyle Âkit Taraflar olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İsrail Devleti Hükümeti,

Her iki ülkenin karşılıklı yararı için ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile, Âkit Taraflardan herbirinin yatırımcılarının diğer Âkit Tarafın ülkesinde daha fazla yatırım yapması için uygun koşullar yaratmak amacı ile,

Yatırımlara adil ve eşit muamelenin istikrarlı bir yatırım ortamı oluşturmaya ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasına hizmet edeceği düşüncesiyle, ve

Yatırımların bu Anlaşma temelinde karşılıklı teşvik ve korunmasının, bireysel yatırım girişimini harekete geçirerek her iki ülkedeki refahı arttıracakını kabul ederek

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

Madde 1

Tanımlar

Bu Anlaşmanın amacı bakımından :

1. "Yatırım" terimi, evsahibi Âkit Tarafın kanun ve nizamların uygun olmak kaydıyla, aşağıdakileri de kapsayan ancak bunlarla sınırlı olmayan her türden varlığı ifade eder :

4343

26.2.1998

- a) Taşınır ve taşınmaz mallar ile mamelekin bulunduğu Âkit Tarafın kanun ve nizamları ile uyumlu olarak tanımlanmış ipotek, tedbir, rehin gibi, diğer benzer haklar,
- b) Hisse senetleri veya şirketlere katılımın diğer şekilleri,
- c) Yeniden yatırımda kullanılan hâsılatlar ve para alacakları peştemaliye ya da yatırımla ilgili malî değeri olan diğer haklar,
- d) Sınâî ve fikri mülkiyet hakları, teknik proses, know how ve diğer benzer haklar,
- e) Doğal kaynakların aranması, işlenmesi, istihracı, işletilmesi imtiyazları da dahil olmak üzere, herbir Âkit Tarafın ülkesinde kanunla veya bir sözleşme ile belirlenmiş iş imtiyazları,

2. ‘Vralık’ların, yatırılma ya da yeniden yatırılma biçimlerinde evsahibi ülkenin yasa ve nizamlarına uygun bir değişikliğe gidilmesi, bu anlaşma kapsamında “yatırım” olarak kabul edilme durumlarını değiştirmez.

3. “Yatırımcı” terimi,

İsrail Devletinde yapılan yatırımlar açısından :

a) Aynı zamanda İsrail Devleti vatandaşlığını haiz olmayan ya da bu ülkede daimi ikameti bulunmayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişileri,

b) Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre kurulmuş şirket, firma yada işortaklıklarını;
Türkiye Cumhuriyetinde yapılan yatırımlar açısından :

a) Aynı zamanda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını da haiz olmayan İsrail Devleti vatandaşı gerçek kişileri,

b) İsrail Devleti yasalarına göre kurulmuş ve merkezi İsrail’de bulunan şirket, firma ve işortaklıklarını
ifade eder.

4. “Hâsılatlar” terimi, bir yatırımdan elde edilen ve özellikle ancak sınırlayıcı olmamak kaydıyla kârı, temettüyü, faizi, yatırımın kısmen ya da tamamen tasfiyesinden elde edilen tutarı ve lisans ücretini ifade eder.

Madde 2

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Âkit Taraf, ülkesinde diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına elverişli koşullar yaratacak ve bu yatırımları teşvik edecek ve kendi kanunlarıyla verilen yetkileri kullanma hakkı baki kalmak şartıyla, bu yatırımlara benzer durumlarda herhangi bir üçüncü bir ülke yatırımcılarının yatırımlarından daha az elverişli olmayacak şartlarda izin verecektir.

2. Herbir Âkit taraf yatırımcısınca diğer Âkit Tarafın ülkesinde gerçekleştirilmiş olan yatırımlar, adil ve eşit muameleye tabi tutulacak ve tam koruma ve güvenlikten faydalandırılacaktır. Âkit taraflar, kendi ülkelerinde diğer Âkit Taraftan yatırımcıların yaptığı yatırımların işletme, kullanım, tasarruf ya da tasfiyesini ayrımcı ve hakkaniyete uymayan tedbirlerle engellemeyecektir.

3. Herbir Âkit Taraf, kendi ülkesinde diğer Âkit Tarafın bu Anlaşma ile tanımlanan yatırımlarla ilgili etkinliklerini sürdüren yatırımcılarının ve bu yatırımcıların hanehalkını teşkil eden aile bireylerinin ülkeye giriş, ikamet, seyahat ve çalışması hususlarını kendi yasa ve nizamları ve bunlar çerçevesindeki usul ve uygulamaları ile uyuşacak biçimde olumlu olarak mütalaa edecektir.

4 Bir Âkit Taraf yatırımcıları diğer Âkit Taraf ile bu Anlaşma ile, maddeleri ve sonuçlarının yatırımcı açısından daha elverişli olması hali haricinde, çelişmeyen özel anlaşmalar yapabilirler. Herbir Âkit Taraf diğer Âkit Taraf yatırımcılarının yatırımları konusunda, bu Anlaşmanın hükümlerinin yanı sıra bu özel anlaşmanın hükümlerini de gözetir.

Madde 3

En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Muamelesi ve Ulusal Muamele

1. Âkit Taraflardan hiçbirisi kendi ülkesinin sınırları içerisinde diğer Âkit Tarafın yatırımcıları tarafından yapılan yatırımlara ve bu yatırımların hâsılatlarına kendi yatırımcıları ya da üçüncü bir ülke yatırımcıları tarafından gerçekleştirilen yatırımlara ve bu yatırımların hâsılatlarına uyguladığından daha az elverişli bir muamele uygulamayacaktır.

2. Âkit Tarafların hiçbirisi, kendi ülkesindeki diğer Âkit Taraf yatırımcılarına, yatırımlarının yönetimi, bakımı, kullanımı, tasarrufu ya da tasfiyesi açısından, kendi yatırımcılarına ya da herhangi bir üçüncü ülke yatırımcısına uyguladığı muameleden daha az elverişli bir muamele uygulamayacaktır.

Madde 4

Zararların Tazmini

Diğer Âkit Tarafın ülkesindeki yatırımları, bu ülkedeki savaş ya da diğer bir silahlı çatışma, ihtilal, ulusal acil durum hali, ayaklanma, iç karışıklık veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören bir Âkit Taraf yatırımcısına, diğer Âkit Tarafca bu zararlar ilişkili olarak, kendi yatırımcılarına ya da herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına uyguladığı tedbirler açısından daha az elverişli olmayan muamele uygulanacaktır. Söz konusu muamele sonucu ödemeler serbetçe transfer edilebilecektir.

Madde 5

Kamulaştırma

Âkit Taraflardan birinin yatırımcılarının diğer Âkit Tarafın ülkesindeki yatırımları, kamu yararına olmadıkça, ayrımcı olmayacak biçimde yapılmadıkça, ilgili yasa hükümleri takip edilmedikçe ve anında, yeterli ve etkin tazminat ödenmedikçe devletleştirilmeyecek, kamulaştırılmayacak ya da devletleştirme ya da kamulaştırma etkisi olan tedbirlere (bundan sonra "kamulaştırma" olarak anılacaktır) maruz bırakılmayacaktır.

Tazminat, kamulaştırılan yatırımın, hangisi daha önceyse, kamulaştırma işleminden ya da kamulaştırma yapılacağından duyulmasından hemen önceki piyasa değerine eşit olacak; ödeme tarihine kadar geçen süre için yasayla belirlenen faiz oranından yararlandırılacak; gecikmeden ödenecek ve etkili bir biçimde gerçekleşebilir ve serbestçe transfer edilebilir olacaktır. Kamulaştırmadan etkilenen yatırımcılar, işlemi gerçekleştiren Âkit Tarafın kanunları çerçevesinde işlemin kendisinin ya da değerlendirmenin bu Âkit Tarafın yetkili mahkemelerinde hemen görüşülmesi hakkına sahiptir.

Madde 6

Ülkesine İade ve Transfer

1. İsrail Devleti, ülkesinde yapılan yatırımlarla ilişkili olarak, diğer Âkit Tarafın Madde 3.1.b.'de tanımlandığı şekilde doğrudan ya da dolaylı olarak İsrail menşeli şirketlerce kontrol edilenler dışındaki tüm yatırımcılarına, tüm mali yükümlülüklerini ve kambiyo mevzuatının gereklerini yerine getirmiş olmak koşuluyla, sözkonusu yatırımların yapıldığı tarihte yürürlükte olan yatırımlarının ve getirilerinin kısıtsız transferi ile ilgili tüm hak ve çıkarları garanti eder. Transferler, yatırımın yapılmış olduğu konvertibl para birimi ya da yatırımcı ve evsahibi ülke tarafından üzerinde anlaşılan herhangi bir konvertibl para birimi üzerinden gecikmesiz olarak yapılacaktır. Transferler, yatırımcı tarafından başka bir biçimde anlaşma yapılmamışsa, yürürlükte olan kambiyo mevzuatı çerçevesinde transferin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

İsrail Devleti kambiyo mevzuatında değişiklik yapılması durumunda bu değişikliklerin yatırımın yapıldığı tarihte geçerli olan yatırımların ve hâsılatların ülkesine iadesi ile ilgili hakları olumsuz yönde etkilemeyeceğini garanti eder.

2. Türkiye Cumhuriyeti, ülkesinde gerçekleştirilen yatırımlarla ilgili transferlerin ülkenin içine ve dışına serbestçe ve gecikme olmaksızın transferine izin verir. Bu tür transferler aşağıdakileri içerir :

a) Hâsılatlar,

b) Bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen kazançlar,

c) Madde 5 çerçevesinde tazminat,

d) Yatırımlarla ilgili kredilerden kaynaklanan anapara ve faiz ödemeleri,

e) Türkiye Cumhuriyeti topraklarında bir yatırım ile ilgili çalışma izni almış İsrail vatandaşlarının elde ettikleri maaşlar, haftalık ücretler ve diğer kazançlar,

f) Bir yatırım uyuşmazlığından doğan ödemeler.

2. Transferler, yatırımın yapıldığı konvertibl para birimi, ya da yatırımcının uygun gördüğü herhangi bir konvertibl para birimi ve transferin yapıldığı tarihte geçerli olan kur üzerinden yapılacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti yukarıdaki hususlarla çalışmayacak biçimde

- a) Gecikmesiz tamamlanmaları ve bu Anlaşma tarafından belirlenen hakların özüne dokunmamaları koşuluyla, bu Maddede tanımlanan transferlere ilişkin usuller belirleyen,
  - b) Döviz transferi raporları talep eden,
  - c) Kâr paylarına ve diğer transferlere uygulanabilen stopaj vergileri gibi gelir vergileri koyan
- yasa ve düzenlemeler oluşturabilir.

Madde 7

İstisnalar

Bu Anlaşmanın herhangi bir Âkit Taraf yatırımcısına ya da herhangi bir üçüncü ülke yatırımcısına uygulanandan daha az elverişli muamele uygulamama ilkesi, bir Âkit Tarafı, diğerinin yatırımcısına

- a) Tümüyle ya da esas itibariyle vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşma ya da düzenleme ya da tümüyle ya da esas itibariyle vergilendirmeye ilişkin iç mevzuattan,
- b) Âkit Taraflardan herhangi birinin üyesi olduğu ya da olacağı mevcut ya da olabilecek Gümrük Birliği, Serbest Bölge Anlaşması ya da benzeri uluslararası anlaşmalardan
- c) 1 Ocak 1992 tarihinden önce girilen anlaşmaların içerdiği yatırım tanımı (Madde 1, Paragraf 1) "yeniden yatırım" atfı (Madde 1, paragraf 2) ve 6. Madde hükümlerinden doğan muamele, tercih ya da avantajları uygulama zorunluluğu getirmez.

Madde 8

Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi'ne Başvuru

1. Âkit Taraflardan herbiri, ülkesinde diğer Âkit Taraf yatırımcısının yatırımıyla ilgili olarak bu yatırımcı ile arasında çıkabilecek her türlü hukukî uyuşmazlığı, bu Anlaşmanın 2. ve 3. Paragraflarındaki koşullara bağlı olarak uzlaşma yada tahkim yoluyla çözüm için, Washington'da 18.3.1965'te imzaya açılan Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları arasında yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi çerçevesinde kurulan Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi'ne (bundan sonra "Merkez" olarak anılacaktır) götürmeyi kabul ederler.

2. Âkit Taraflardan biri ile diğer Âkit Tarafın bir yatırımcısı arasında, o yatırımcının bir yatırımı ile ilgili uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından yatırımın ülkesinde yapıldığı Âkit Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilecektir. Yatırımcı ve ilgili Âkit Taraf, bu uyuşmazlıkları mümkün olduğunca iyi niyetle istişare ve müzakereler yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır.

3. Eğer bu uyuşmazlıklar, yukarıda belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde bu yolla çözümlenemezse uyuşmazlık, yatırımcının seçebileceği aşağıdaki mercilerden birine sunulabilecektir :

(a) uyuşmazlığa taraf olan Âkit Tarafın yetkili adlî mahkemeleri

ya da

(b) Doğrudan ya da yatırımcının ihtilafı daha önceden uyuşmazlığa taraf Âkit Tarafın yetkili adlî mahkemelerine götürmüş olduğu durumda nihaî kararın 8 ay içinde alınmaması halinde, Merkez

Uyuşmazlığa taraf olan Âkit Taraf dava muameleleri ya da kararın uygulanması evresinde uyuşmazlığın diğer tarafı olan yatırımcının, bir sigorta sözleşmesine istinaden zararını kısmen ya da tamamen karşılayan bir tazminat aldığını gerekçe gösteren herhangi bir itirazda bulunamaz.

4. Âkit Taraflar, Merkeze intikal ettirilen uyuşmazlıkları

a) Merkez Genel Sekreteri ya da Merkezce oluşturulan Uzlaştırma Komisyonu ya da Tahkim Kurulunun ihtilafın Merkezin yargılama yetkisi dışında kaldığına karar verdiği; ya da

b) Diğer Âkit Tarafın bir tahkim kurulu tarafından verilen hükme uymadığı

haller dışında diplomatik kanallardan takip edemez.

5. Tahkim kararları, uyuşmazlık halindeki taraflar için nihaî ve bağlayıcı olacaktır. Her bir Taraf, verilen kararları kendi kanunları çerçevesinde yerine getirecektir.

Madde 9

Âkit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Âkit Taraflar arasında çıkabilecek işbu Anlaşmanın yorumlanması veya uygulanması ile ilgili uyuşmazlıklar, mümkün olduğunca, her iki Âkit Tarafın arzusu üzerine Âkit Tarafların temsilcilerinden oluşan ikili bir komisyona başvuruyu da içerebilecek olan, diplomatik kanallarla çözümlenecektir.

2. Âkit Tarafların uyuşmazlığın başlamasından itibaren altı ay içinde sözü edilen yöntemle anlaşmaya varamamaları halinde uyuşmazlık, herhangi bir Tarafın başvurusu üzerine bir tahkim kuruluna götürülebilir.

3. Bu tahkim kurulu her bir vaka için aşağıdaki şekilde teşkil edilecektir.

Her bir Âkit Taraf başvurunun alınmasından itibaren iki ay içinde bir hakem tayin edecektir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşını üçüncü bir hakemi, iki Âkit Tarafın onayıyla Başkan olarak seçeceklerdir. Başkan iki hakemin atanmasından itibaren iki ay içinde seçilecektir.

4. Bu maddenin üçüncü paragrafında belirlenen süre içinde gerekli atamaların yapılamaması halinde, bir başka sözleşmenin mevcut olmadığı durumda, Âkit Taraflardan herhangi biri, Lahey Daimî Tahkim Mahkemesi (DTM) Genel Sekreterinden gerekli atamaları yapmasını talep edebilir.

5. Uluslararası Daimî Tahkim Mahkemesi Genel Sekreteri belirtilen görevi yerine getirmekten alıkonulursa veya bu şahıs Âkit Taraflardan birinin vatandaşı ise atama Genel Sekreter Yardımcısı tarafından yapılacaktır, şayet Genel Sekreter Yardımcısı da görevini yerine getirmekten alıkonulursa veya Taraflardan birinin vatandaşı ise atama Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli mahkeme üyesi tarafınca yapılacaktır.

6. Tahkim Kurulu, Kurul Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer maddeleriyle tutarlı olacak şekilde usul kurallarını saptayacaktır. Şayet bu konuda uzlaşma sağlanamazsa, Tahkim Kurulu, uluslararası tahkim prosedürüne uygun olarak usul kurallarını saptamasını Tahkim Kurulu Genel Sekreterinden talep edebilir.

7. Tahkim Kurulu kararını oyçokluğuyla alacaktır. Bu karar, Âkit Taraflar için, bağlayıcı olacaktır. Herbir Âkit Taraf, heyetteki üyesinin ve temsilcisinin maliyetini kendisi karşılayacak; başkanın ücreti ve diğer masraflar Âkit Taraflarca eşit olarak üstlenilecektir.

Madde 10

Halefiyet

Eğer bir Âkit Tarafın yatırımcısının yatırımı ticarî olmayan risklere karşı kanunî bir sistem dahilinde sigortalansa, sigortalayanın sigorta sözleşmesinin hükümlerinden kaynaklanan halefiyeti diğer Âkit Tarafça tanınacaktır.

Sigortalayan, yatırımcının kullanmaya yetkili olduğu haklar dışında hiç bir hakkı kullanmaya yetkili olmayacaktır.

Bir Âkit Taraf ile sigortacı arasındaki uyuşmazlıklar, bu Anlaşmanın 8 inci Maddesi hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

Madde 11

Diğer Kuralların Uygulanması

Eğer Âkit Taraflardan herhangi birinin mevzuatı ya da Âkit Taraflar arasında bu Anlaşmaya ilave olarak uluslararası hukuk çerçevesinde mevcut ya da ileride oluşabilecek yükümlülükler, diğer Âkit Tarafın yatırımcılarına ait yatırımlara ya da ilgili faaliyetlere, işbu Anlaşmada mevcut hükümlerden daha elverişli genel ya da özel hükümler içeriyorsa, bu hükümler daha elverişli oldukları ölçüde uygulanacaklardır.

Madde 12

Yatırımlara Uygulanma

İşbu Anlaşmanın koşulları, her bir Âkit Tarafın Anlaşma öncesi ve sonrasında yapılan yatırımlara ilişkin hak ve yükümlülüklerini belirleyecektir.

Madde 13

Yürürlüğe Girme

Her bir Âkit Taraf bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli onay işlemlerinin tamamlandığını diğer Âkit Tarafa bildirecektir. Anlaşma son bildirim tarihinde yürürlüğe girecektir.

Madde 14

Süre ve Sona Erme

Bu Anlaşma on (10) yıl süreyle yürürlükte kalacaktır. Âkit Taraflardan her biri, yazılı olarak diğer Âkit Tarafa oniki ay öncesinden feshi ihbarda bulunarak, Anlaşmayı ilk on (10) yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirebilir. Bu Anlaşma Âkit Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Âkit Taraflardan her birinin diğer Âkit Tarafa böyle bir değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahilî işlemlerin tamamlandığını bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir. Bu Anlaşmanın yürürlükte bulunduğu süre içinde yapılan yatırımlarla ilişkili olarak, Anlaşmanın hükümleri, Anlaşmanın sona erme tarihinden itibaren on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşmayı Âkit Tarafların tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır.

Türkçe, İbranice ve İngilizce dillerinde, 23/65576'e tekabül eden 14.3.1996 tarihinde ikişer nüsha olarak akdedilmiştir.

Tercümelere farklılık olması durumunda İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Emre Gonensay

Dışişleri Bakanı

İSRALİ DEVLETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Ehud Barak

Dışişleri Bakanı

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
7	67	355
17	35	195
46	60	186: 188, 190, 214: 219

I- Gerekçeli 161 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 60 ıncı Birleşim tutanağına bağılıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Plan ve Bütçe, Esas Dışışleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/486